

Εξέταση στην Αριθμητική Γραμμική Άλγεβρα (Σεπτέμβρης 2012).

Θέμα 1. (1 Βάθος) (α) Να ορίσετε τη φασματική ακτίνα πίνακα $A \in \mathbb{C}^{n \times n}$ και στη συνέχεια να αποδείξετε ότι $\rho(A) < 1$ αν και μόνο αν $\lim_{k \rightarrow \infty} A^k = \emptyset$.

Θέμα 2. (2 Βαθμοί) (α) Δίνεται ο πίνακας

$$A = \begin{pmatrix} 8 & 0 & 1 \\ -1 & 6 & -1 \\ 1 & 0 & 7 \end{pmatrix}$$

Να εκτελεστούν δύο επαναλήψεις για την προσέγγιση της λύσης του συστήματος $Ax=b$, με $b=[9,-2,8]^T$ με βάση την επαναληπτική μέθοδο **Jacobi**.

(β) Να υπολογίσετε μια προσέγγιση της νόρμας του επαναληπτικού πίνακα B_j μετά από δύο επαναλήψεις με τη βοήθεια των διαφορών $\delta_j = \|x^{(j)} - x^{(j-1)}\|$. Να υπολογίσετε μία a-posteriori εκτίμηση για το σφάλμα με βάση τις διαφορές δ_j μετά από δύο επαναλήψεις.

Θέμα 3. (2 Βαθμοί)

Για το σύστημα $Ax=b$ με $b=[3,-2,-3]^T$ και πίνακα

$$A = \begin{pmatrix} 4 & 0 & 1 \\ 0 & 2 & 0 \\ 1 & 0 & 4 \end{pmatrix}$$

να κατασκευάσετε την επαναληπτική μέθοδο χαλάρωσης που αντιστοιχεί στην μέθοδο Jacobi (**JOR**) ως στάσιμη επαναληπτική διαδικασία **Richardson** ($x^{(k+1)} = x^{(k)} + a_k Q^{-1} r^{(k)}$, όπου $r^{(k)} = b - Ax^{(k)}$, $a_k = a$). Να υπολογιστεί ο επαναληπτικός πίνακας της παραπάνω διαδικασίας και να βρεθούν οι τιμές της παραμέτρου χαλάρωσης a , για τις οποίες η **JOR** συγκλίνει. Μπορείτε να αυξήσετε την ταχύτητα σύγκλισης επιλέγοντας κατάλληλα την παράμετρο χαλάρωσης;

Υπόδειξη: Αν Q αντιστρέψιμος και $Q^{-1}A$ έχει θετικές και πραγματικές ιδιοτιμές τότε η στάσιμη διαδικασία Richardson συγκλίνει αν και μόνο αν: $0 < a < \frac{2}{\lambda_1}$,

όπου λ_1 είναι η μεγαλύτερη ιδιοτιμή του $Q^{-1}A$. Επίσης $a_{opt} = \frac{2}{\lambda_1 + \lambda_n}$ όπου λ_1, λ_n

είναι η μεγαλύτερη και η μικρότερη ιδιοτιμή αντιστοίχως.

Θέμα 4 (2 Βαθμοί) (α) Να περιγράψετε τη μέθοδο των κλίσεων ως γενική επαναληπτική διαδικασία τύπου **Richardson**, για το πρόβλημα $Ax = [9,2,4]^T$

$$A = \begin{pmatrix} 8 & 0 & 1 \\ 0 & 2 & 0 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix}$$

(β) Να εκτελέσετε δύο επαναλήψεις της μεθόδου.

Θέμα 5 (3 Βαθμοί) (α) Να υπολογίσετε μία προσέγγιση της μέγιστης (κατά μέτρο) ιδιοτιμής του πίνακα

$$A = \begin{pmatrix} 3 & 0 & 1 \\ 0 & 5 & 0 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix}$$

χρησιμοποιώντας 2 επαναλήψεις της μεθόδου των δυνάμεων χρησιμοποιώντας ως αρχικό διάνυσμα το $x^{(0)} = [1, 0, 0]^T$.

(β) Να υπολογίσετε μία προσέγγιση της δεύτερης μεγαλύτερης (κατά μέτρο) ιδιοτιμής του πίνακα του ερωτήματος (α) (εκτελώντας 1 μόνο επανάληψη).

(γ) Χρησιμοποιώντας το πηλίκο Rayleigh να βρείτε μία καλύτερη προσέγγιση της ιδιοτιμής του ερωτήματος (α).

Διάρκεια εξέτασης: 2 ώρες και 30 λεπτά.

Καλή επιτυχία.